

Aktiv hela livet

Uppföljning av genomförda aktiviteter 2024

Innehåll

Idrottspolitiska programmet – Aktiv hela livet	4
Programmets tre bärande delar	4
Aktiv hela livet	4
Jämställdhet	4
Inkludering	5
Fem fokusområden	5
Handlingsplan för Implementering	5
Uppföljning 2024	6
Aktiv i en förening	6
Aktiv utanför det organiserade föreningslivet	12
Mötesplatser för aktivitet	14
En aktiv skola/förskola	16
Upplevelser som främjar fysisk aktivitet	18
Samverkan	19
Fortsatt arbete	19

Idrottspolitiska programmet – Aktiv hela livet

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2018 (KF 2018-06-19 § 173) att fastställa det idrottspolitiska programmet – Aktiv hela livet.

Kommunfullmäktige beslutade i mars 2024 (KF 2024-04-02 § 81) att fastslå ett reviderat program.

Aktiv hela livet beskriver hur Linköpings kommun ska skapa förutsättningar för medborgarna att vara fysiskt aktiva hela genom hela livet. Programmet bygger på tre övergripande områden:

- Aktiv hela livet
- Jämställdhet
- Inkludering

Det idrottspolitiska programmet är ett kommunövergripande styrdokument där samtliga nämnder, förvaltningar och bolag har ett ansvar att utifrån respektive ansvarsområde arbeta för att skapa förutsättningar för fysisk aktivitet genom hela livet.

Programmets tre bärande delar

Aktiv hela livet

Oavsett om du tränar för att bli ditt bästa jag eller bäst i världen ska det finnas möjligheter och förutsättningar för alla Linköpingsbor att, utifrån sina förutsättningar, kunna vara fysiskt aktiva. En viktig nyckel för att få så många som möjligt att vara fysiskt aktiva under hela livet är rörelseförståelse. Det handlar om att utveckla ett rörelseförråd men också att skapa förutsättningar för att individen ska vilja, våga och kunna vara fysiskt aktiv genom hela livet.

Rörelseförståelse ska ses ur ett livscykelperspektiv. För att utveckla en livslång rörelseförståelse är det viktigt att ha motivation att hålla fast vid långsiktiga mål, och att inte ge upp vid motgångar.

En positiv utveckling tidigt i livet skapar motivation för individen att fortsätta vara aktiv, oavsett om individen väljer att träna för motion och hälsa, träna för motion och tävling eller träna för tävling och prestationsutveckling (elit).

Jämställdhet

Jämställdhet är nödvändigt för utveckling. En jämställd idrott handlar om att alla ska ha samma möjligheter att forma idrotten och sitt eget idrottande. Det förutsätter en jämn fördelning av makt, inflytande och resurser.

I takt med att samhället utvecklas ställs allt högre krav på att kommuner, idrottsrörelsen och andra aktörer skapar bra förutsättningar för möjlighet till fysisk aktivitet på lika villkor. Inom idrottsrörelsen ska alla ha rätt att vara med som utövare. En jämställd idrott, utan begränsande normer, attraherar fler människor att vara delaktiga. Jämställdhet är en förutsättning för en framgångsrik utveckling, oavsett om människor är aktiva inom idrottsrörelsen eller genom egenorganiserad idrott. Det kan vara nödvändigt att belysa skilda

förutsättningar, detta för att lyfta behov och peka på mer strukturella problem. Det viktigaste är att inte lägga någon värdering i dessa olikheter. Först då kan samhället utvecklas i en mer jämställd riktning.

Några av dagens jämställdhetsutmaningar:

- med en stigande ålder är det fler pojkar och män som idrottar
- fler flickor väljer att lämna föreningsidrotten
- det råder en obalans när det gäller representation bland ledare och tränare
- pojkars och mäns idrottande ses fortfarande som norm
- samhällets stöd till idrotten gynnar pojkar och män

Inkludering

En inkluderande idrott handlar om att ta till vara möjligheter och undanröja hinder, att ta till vara på olika kompetenser och erfarenheter. Linköpings kommun ska följa och arbeta efter samtliga diskrimineringsgrunder. Olika socioekonomiska förutsättningar är också viktigt att ha i beaktande när det gäller att inkludera alla. Därför handlar det också om att sänka ekonomiska trösklar och skapa förutsättningar för alla att vara fysiskt aktiva. All barn- och ungdomsidrott ska också ske på barnens villkor och utifrån barnkonventionen som blev lag år 2020 (Lag (2018:1197) om Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter).

Fem fokusområden

Att skapa jämställda och inkluderande förutsättningar för alla att vara fysiskt aktiva genom hela livet ska genomsyra det idrottspolitiska programmets fem fokusområden:

- Aktiv i en förening
- Aktiv utanför det organiserade föreningslivet
- Mötesplatser för aktivitet
- En aktiv skola/förskola
- Upplevelser som främjar fysisk aktivitet

Handlingsplan för Implementering

För att säkerställa det kommunövergripande ansvaret beslutade kommunstyrelsen 2019-12-03, § 386 att fastställa en kommungemensam handlingsplan för implementering av det idrottspolitiska programmet. Handlingsplanen togs fram genom dialogsamtal med flera olika aktörer och resulterade i ett antal olika aktiviteter under respektive fokusområde i programmet.

Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för att sammanställa samtliga nämnders aktiviteter och redovisar en kommunövergripande uppföljning till kultur- och fritidsnämnden och kommunstyrelsen i samband med årsredovisning. En ny handlingsplan kommer att presenteras under våren 2025.

Uppföljning 2024

Uppföljningen av de aktiviteter som finns i den kommunövergripande handlingsplanen delas upp utifrån programmets och handlingsplanens fem olika fokusområden. I samband med uppföljningen har Kultur- och fritidsförvaltningen hämtat information från olika kommunala aktörer och idrottsrörelsen. Denna uppföljning tar inte endast upp de aktiviteter som finns omnämnda i handlingsplanen utan är en uppföljning av det arbete som gjorts under året med koppling till det idrottspolitiska programmet.

Aktiv i en förening

Idrottsrörelsen engagerar var tredje svensk och med sina drygt 3,3 miljoner medlemmar är idrotten en av Sveriges största folkrörelser. Sverige återfinns i toppen bland europeiska länder när det gäller föreningsorganiserat idrottande. I Sverige finns det 72 specialidrottsförbund som tillsammans organiserar cirka 250 olika idrotter i ungefär 18 000 föreningar.

I Linköpings kommun finns drygt 200 idrottsföreningar och 60-talet specialidrotter. Under de senaste 10 åren har framförallt individuella idrotter, med en majoritet av flickor, ökat mest. Exempelvis har gymnastik och konståkning men även flera kampsporter vuxit kraftigt under den aktuella perioden. Bland förlorarna återfinns flera stora lagidrotter där pojkar utgör majoriteten av deltagarna. I Linköpings kommun är alltså fotboll den största idrotten följt av innebandy, taekwondo, gymnastik, ishockey, ridsport, simidrott, handboll, konståkning och friidrott.

Under den senaste tioårsperioden har antalet idrottsaktiviteter i förening minskat i alla åldersgrupper men allra mest bland äldre ungdomar. Enbart under pandemin har antalet idrottsaktiviteter för ungdomar 17–20 år minskat med nära 15 % respektive 25 % för personer med funktionsnedsättning.

Linköpings kommun ska stötta, hjälpa och samverka med idrottsrörelsen i denna förändringsprocess och det idrottspolitiska programmet går helt i linje med idrottsrörelsens strategiarbete, Strategi 2025.

Idéburna offentliga partnerskap

Alla har rätt till en meningsfull fritid, oavsett bakgrund, bostadsområde och socioekonomiska förutsättningar. Ett rikt utbud av aktiviteter är ett viktigt verktyg för att bryta utanförskap, öka jämställdheten, skapa trygghet och bidra till en bättre folkhälsa. Ett verktyg för att uppnå detta är att Linköpings kommun ingår överenskommelser med civilsamhället, till exempel genom Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) som möjliggör för aktörer att skapa meningsfulla, inkluderande, jämställda och trygga aktiviteter för kommunens invånare i linje med de idrottspolitiska- och kulturpolitiska programmen.

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) innebär att Linköpings kommun tecknar överenskommelser med civilsamhället, i syfte att uppnå ett visst allmännyttigt samhälligt mål. En förutsättning för IOP är att överenskommelsen är förenlig med upphandlings- och statsstödsreglerna. Till skillnad från bidrag, kan IOP tecknas i upp till fem år för att nå en högre grad av kontinuitet och långsiktighet.

Under 2024 har kultur- och fritidsnämnden samverkat inom ramen för IOP med fem föreningar, varav tre av dessa under 2024 fått förlängda partnerskap med ett tydligare uppdrag med ett större fokus på uppföljning.

Kultur och fritidsnämnden beslutade i november 2024 (2024-11-21 § 126) att ge kultur- och fritidsdirektören i uppdrag att ta fram förslag på regler för Idéburet Offentligt Partnerskap.

Linköping FC

Linköping FC:s fadderakademi initierades 2014 tillsammans med Linköpings kommun och Östergötlands Fotbollförbund och innebär bland annat att spelare från LFC agerar faddrar till kommunens olika fotbollsföreningar som har dam- och flickverksamhet. Inom ramen för fadderakademien åker spelare ut till olika flickfotbollslag och är med på lagens träningar, möjlighet för flicklag att besöka LFC i deras träningsmiljö, utbildningsinsatser samt deltagande i LFC night där lagen bjuds in till Linköping Arena för en fotbollsfest tillsammans med LFC:s elitlag.

I december 2022 beslutade kultur- och fritidsnämnden att teckna ett idéburet offentligt partnerskap med Linköping FC avseende föreningens arbete med fadderakademien. Detta säkrar upp en långsiktighet och en större utvecklingsmöjlighet och skapar förutsättningar för en tätare samverkan mellan föreningen och Linköpings kommun. Kultur- och fritidsnämnden beslutade i december 2024 att förlänga avtalet.

Inom ramen för det idéburna offentliga partnerskapet ska LFC bland annat:

- Erbjudna alla Linköpings flicklag i målgruppen 8–19 år en fadder från LFC:s flicklag.
- Besöka alla lag i sin egen träningsmiljö och tillsammans med lagets ledare planera och genomföra träningar.
- Erbjudna samtliga spelare i målgruppen gratis årskort till LFC:s hemmamatcher.
- Genomföra LFC Night två gånger per år.
- Bjudna in samtliga spelare inom åldersgruppen och lagens tränare till Linköping Arena och genomföra träningar.
- Genomföra utbildningsinsatser till ledare.
- Utöka antalet besök hos de lag som finns i utsatta stadsdelar i Linköping (från A-lag och akademien) samt inbjudningar till matcher på Linköpings Arena.
- Erbjudna ledarskapsutbildningar/föreläsningar/workshops som riktar sig till unga kvinnor i åldrarna 15–25 år i socioekonomiskt utsatta stadsdelar.
- Besöka skolor som kan inspirera och engagera till fortsatt utbildning (gymnasium) samt idrottande.
- Utöka med fler samarbeten med olika organisationer i Linköping som verkar för bland annat integration och jämlikhet.

Hemgårdarnas BK

Kultur- och fritidsnämnden beslutade i mars 2022 om en ny stödform som innefattar föreningsbidrag samt idéburet offentligt partnerskap (IOP) riktade till trygghetsskapande insatser i Ryd, Berga och Skäggetorp. De bidragsberättigade insatserna ska bidra till att skapa meningsfulla, inkluderande, jämställda och trygga aktiviteter för invånarna i de utsatta områdena och gå i linje med de idrottspolitiska och kulturpolitiska programmen. Insatser riktade till barn- och ungdomar prioriteras.

Inom ramen för stödet till trygghetsskapande insatser finns också möjlighet för föreningar och andra organisationer att ansöka om ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) där insatserna i första hand ska riktas till barn och ungdomar. Det idébureta offentliga partnerskapet ska avse områdena Ryd, Berga och Skäggetorp. Detta hanteras i enlighet med Linköpings kommuns fastställda riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap.

Hemgårdarnas BK (HBK) är en ideell förening med fotboll som huvudinriktning. Föreningens upptagningsområde på ungdomssidan är i första hand stadsdelen Skäggetorp. Föreningen har i dialog med Linköpings kommun signalerat att de vill utveckla sin verksamhet och sitt engagemang i stadsdelen för att kunna erbjuda en rik och aktiv fritid för stadsdelens barn och ungdomar. Föreningen har på grund av begränsade resurser svårt att ta emot alla barn- och ungdomar som vill ta del av föreningens verksamhet. Ökade resurser och ett skulle möjliggöra för föreningen att starta upp verksamhet för alla åldersgrupper, för både pojkar och flickor.

För att skapa möjligheter och förutsättningar för HBK att erbjuda alla barn och ungdomar i Skäggetorp en trygg och meningsfull fritid oavsett socioekonomiska förutsättningar beslutade kultur- och fritidsnämnden i december 2022 att ingå ett idéburet offentligt partnerskap med föreningen. Kultur- och fritidsnämnden beslutade i december 2024 att förlänga avtalet.

Linköping HC

Kultur- och fritidsnämnden beslutade under 2022 att teckna ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Linköping HC för att möjliggöra föreningens samhällsengagemang. Tillsammans som bland annat innefattar:

- Arbete om att avstå alkohol och droger
- Uppsökande verksamhet på skolor och Linköpings Universitetssjukhus
- Prova-på verksamhet 8 (21)
- Skapa arbetstillfällen för ungdomar
- Utökad samarbete med flera olika aktörer

Detta arbete har fortsatt under 2024.

KFUM Linköping

KFUM Linköping har sedan 2016 bedrivit verksamhet i Ryd, Berga och Skäggetorp inom ramen för KFUM Bollihop. Syftet med Bollihop är att skapa förutsättningar och möjligheter för flickor och kvinnor att delta i idrottsverksamhet. Förutom idrottsverksamhet erbjuder KFUM Bollihop en rad andra aktiviteter exempelvis träning för mammor, samtalsgrupper, lägerverksamhet, deltagande i cuper och olika sociala aktiviteter.

Verksamheten har bland annat resulterat i att ledare inom KFUM Bollihop har nått fram till många flickor och deras föräldrar, vilket skapat förtroendefulla relationer och skapat en stabil och trygg förankring i de områden de har verksamhet.

För att skapa möjligheter och förutsättningar för KFUM Linköping att fortsatt erbjuda flickor och kvinnor i de socioekonomiskt utsatta områdena en trygg och meningsfull fritid, oavsett socioekonomiska förutsättningar, tecknades under 2022 ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) med KFUM Linköping. Kultur- och fritidsnämnden beslutade i december 2024 att förlänga avtalet.

Linköpings Frisksportklubb

Kultur- och fritidsnämnden beslutade under 2022 att teckna ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Linköpings Frisksportklubb för att möjliggöra föreningens verksamhet vid Ryd Sportcenter som bland annat innefattar:

Verksamheten ska stimulera och stödja fysisk aktivitet framförallt inom området skate, inlines samt BMX. Verksamheten skall också erbjuda möjligheter till andra spontanaktiviteter som stimulerar de ungas fysiska aktivitet.

Verksamheten ska bedrivas så att ett bra samarbete skapas med andra föreningar som bedriver verksamhet i Hangaren och i övriga anläggningar inom Ryd Sportcenter.

Verksamheten ska stimulera och stödja barn och ungdomars eget engagemang vad gäller olika former av kultur- och fritidsaktiviteter

Verksamheten för målgruppen barn och unga i åldern 10 – 20 år ska prioriteras, i en för åldern anpassad och drogfri miljö.

Verksamhetens avgifter ska anpassas så att barn som lever i ekonomisk och social utsatthet ges möjlighet att delta

Verksamheten ska erbjuda arbetstillfällen för personer som annars står långt ifrån arbetsmarknaden. Detta ska ske i samarbete med kommunen och Arbetsförmedlingen.

Utökade bidrag

Under 2024 har förvaltningen arbetat med en översyn av föreningsbidragen med fokus på att stärka anläggningsbidraget samt riktade bidrag till aktiviteter för målgruppen barn och inom områdena Berga, Ryd och Skäggetorp.

Vid kultur- och fritidsnämndens sammanträde i mars 2024 (2024-03-21, § 36), beslutades det om en förstärkning av anläggningsbidraget genom omfördelning i nämndens

internbudget. Det stärkta anläggningsbidraget har inneburit att föreningars underhåll av anläggningar har ökat. Föreningar kan använda anläggningsbidraget för att täcka kostnader som därmed inte behöver belasta föreningens medlemmar.

Under 2024 har även bidrag till trygghetsskapande aktiviteter i Berga, Ryd och Skäggetorp utbetalts. Ovanstående översyn visade att merparten av bidragen avser aktiviteter i Skäggetorp, medan en mindre andel avser aktiviteter i Berga och Ryd. Vidare visade översynen att aktiviteterna är välbesökta och uppskattade.

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2024-11-21 § 130 om utbetalning av extra föreningsbidrag om 7 miljoner kronor. 5 miljoner kronor fördelades till föreningar som investeringsbidrag och till föreningar som driver egna anläggningar. 1,5 miljoner kronor fördelades till alla bidragsberättigade fritids- och idrottsföreningar för att stärka barn- och ungdomsverksamheten i föreningslivet. 500 000 kronor fördelades till kommunens två simföreningar för att stärka barns simkunnighet i områden där simkunnigheten är som lägst.

Samarbetsavtal med RF-SISU Östergötland

Sedan flera år tillbaka har Linköpings kommun tecknat en överenskommelse med RF-SISU Östergötland. Även under 2024 tecknades en överenskommelse mellan Kultur- och fritidsförvaltningen och RF- SISU Östergötland avseende bland annat utbildningsinsatser till Linköpings idrottsföreningar under 2024.

I överenskommelsen framgår bland annat att utbildningar inom ramen för Linköpings kommuns viljeinriktning i det idrottspolitiska programmet Aktiv hela livet ska premieras och prioriteras. Det kan till exempel handla om utbildningsinsatser kopplat till jämställdhet, inkludering, barns rättigheter inom idrotten och insatser för att öka den fysiska aktiviteten för i första hand de prioriterade grupperna i Aktiv hela livet. Överenskommelsen innefattar också samverkan inom bland annat Linköping Pride och utvecklingsarbete i idrottssvaga områden. RF-SISU Östergötland har under året samverkat med ungefär 75 % av idrottsföreningarna i Linköpings kommun.

Arbete med idrottssvaga områden

I Linköping finns områden där den fysiska aktiviteten och föreningsdeltagandet är betydligt lägre än i andra områden. Många av de befintliga föreningarna i dessa områden saknar en grundläggande föreningsstruktur och stora utmaningar både organisatoriskt och ekonomiskt. Många av föreningarna saknar också kunskap om hur det kommunala och statliga bidragssystemet fungerar.

En annan utmaning är att det i stor utsträckning saknas samverkan mellan föreningarna vilket resulterat i att flera nya föreningar bildas istället för att starta upp sektioner i redan befintliga föreningsstrukturer.

För att stärka idrotten i idrottssvaga områden har RF-SISU Östergötland stöttat föreningarna i deras ordinarie verksamhet framför allt kring det administrativa, men även med ekonomiska medel för olika typer av verksamheter. Linköpings Kommuns bidrag till en extra satsning på de idrottssvaga områdena har bland annat möjliggjort en uppstart av RF-SISU:s mobila kansli. RF-SISU:s team har funnits på plats i Agora-huset och gett handfast hjälp på plats, tidsbokad eller drop- in.

Föreningarna har bland annat fått hjälp med medlemsregister, LOK-stöds rapportering, bokföring och utbildningsplanering. Vi har också stöttat initiativ för att idrotta och bilda förening, såväl ekonomiskt som med personella resurser.

RF-SISU har även under året varit ett stöd i föreningarnas olika prova-på verksamheter med syfte att rekrytera fler medlemmar.

Rörelsesatsning i skolan

Under 2024 har Rörelsesatsningen i skolan än mer fokuserat på Föreningssamverkan och ett flertal föreningar har varit ute på skolor och haft aktiviteter, både under idrottslektioner, men också under raster och under fritidshemmets tid för att locka fler barn till idrotten. I Linköping har Rosendalsskolan deltagit i rörelsesatsningen.

Ledarutbildning

I samarbete med föreningar har RF-SISU utbildat många nya ledare. Några idrotter har sin egenutformade tränarutbildning. SISU erbjuder också idrottsövergripande tränarutbildningar; idrottens grundtränarutbildning och introduktionsutbildning som har genomförts under 2024. Några av utbildningstillfällena har varit öppna utbildningar, medan andra samlat ledare och genomfört internt.

Idrott för personer med funktionsnedsättning

Flera olika rekryteringsinsatser har genomförts i samverkan med Linköpings kommun, Linköpings Parasport och RF-SISU Östergötland. Till exempel genomfördes Parasportdagen med drygt 100 personer, där besökarna kunde prova många olika idrotter som till exempel elinnebandy, karate och racerunning.

Kultur- och fritidsförvaltningen har också ett nära samarbete med RF-SISU Östergötland när det handlar om bland annat bidrags- och anläggningsfrågor.

Utvecklingsbidrag

Utvecklingsbidraget är ett kvalitativt och dialogbaserat bidrag. Ett grundläggande och viktigt syfte med utvecklingsbidraget är att förbättra och förstärka dialogen mellan föreningslivet och kommunen, öka precisionen i föreningsstödet och göra det enklare för såväl föreningslivet som kommunen att arbeta med verksamhetsutveckling.

Utvecklingsbidraget uppmuntrar till kvalitetshöjningar och utvecklingsarbete och vänder sig till föreningar som har ambitionen att förändra och utveckla sin verksamhet. Föreningar kan söka bidrag för satsningar, idéer, utvecklingsinsatser, uppstartsverksamheter, projekt med mera som ligger i linje med nämndens mål och de utstakade målen i det idrottspolitiska programmet för Linköpings kommun.

Under 2024 beslutade kultur- och fritidsnämnden om utvecklingsbidrag till 57 olika föreningar. Därtill har 152 föreningar erhållit verksamhetsbidrag, 109 föreningar har erhållit anläggningsbidrag och 22 föreningar har erhållit elitbidrag.

Arbete mot företags och föreningars välfärdsbrott

Ett *kommungemensamt strategiskt utvecklingsuppdrag* är att samtliga nämnder ska förbättra förutsättningarna för att utveckla arbetet mot företags och föreningars välfärdsbrott. Ett

särskilt fokus ska vara på att utveckla och förbättra arbetet med avtals- och bidragsuppföljning samt kontroll.

En större utredning har genomförts av ett externt konsultföretag. Under utredningen genomfördes bland annat omvärldsbevakning, granskning av befintliga styrdokument, intervjuer med tjänstepersoner inom Kultur- och fritidsförvaltningen, Säkerhetsenheten och Hållbarhetsenheten. Vidare genomfördes intervjuer med föreningslivet. I utredningen återfinns förslag på åtgärder i syfte att förebygga välfärdsbrottslighet och bidragsfusk inom nämndens föreningsbidrag.

Resultatet från utredningen ligger till grund för det fortsatta arbetet med att förebygga välfärdsbrottslighet. Bland annat har extra resurser för att utöka antalet kontroller avseende nämndens föreningsbidrag tillsatts.

Aktiv utanför det organiserade föreningslivet

Samtidigt som det föreningsorganiserade idrottandet minskar, ökar det egenorganiserade idrottandet. De mest populära motionsformerna är promenader, löpning, gym/gruppträning, cykling och simning.

På totalen ökar barns och ungdomars stillasittande samtidigt som den fysiska aktiviteten minskar. Exempelvis når enbart en av tio flickor och två av tio pojkar i gymnasieåldern de nationella rekommendationerna om fysisk aktivitet. Barn är som mest aktiva i tolvårsåldern då fyra av tio flickor och fem av tio pojkar når upp till de nationella rekommendationerna. Vid sidan av kön är socioekonomi den tydligaste markören för fysisk inaktivitet. De mest utsatta är flickor i socioekonomiskt svaga familjer.

De mest populära idrotts- och motionsaktiviteterna är sådana som kan utföras i oorganiserad regi. Linköping ska arbeta för att det finns bra förutsättningar för egenorganiserad idrott.

Barnkonventionsrundan

I Rydskogen finns sedan hösten 2024 en ny slinga på 2 300 meter med övningar, information och lekar om barnkonventionen. Barnkonventionsrundan är skapad för att sprida kunskap om barns rättigheter på ett roligt och enkelt sätt som passar för flera olika åldrar.

Utveckling av Ryd Motionscentrum

För att främja den fysiska aktiviteten bland kommunens medborgare behöver Linköpings kommun säkerställa att det finns anläggningar och ytor som främjar och inbjuder till egenorganiserade idrottsaktiviteter. En utredning avseende utveckling av Ryd Motionscentrum visade att det fanns ett behov av att rusta upp och utveckla området, både upprustning/utbyte av utrustning men också en utvecklad utformning av området för att skapa en mötesplats som är mer tillgänglig och säker.

Utredningen presenterade ett antal utvecklingsområden för att lyfta området så det blir en plats som skapar förutsättningar och möjligheter till olika typer av fysisk aktivitet, lek, motion och rekreation för flera olika målgrupper. Under 2024 färdigställdes två av utvecklingsidéerna som presenterades i utredningen.

- Upprustning och utveckling av ett motionsspår (2,5 km) med nytt underlag och ny belysning
- Nytt tillgängligt utegym

Samordning av friluftslivsfrågor

Under 2024 har friluftslivsfrågorna fått större utrymme med en tydligare gränsdragning där kultur- och fritidsnämnden bär ansvar för samordning av friluftslivsfrågor. Samarbete och samordning med Stadsmiljöavdelningen har utvecklats under året för att skapa en bättre struktur för att både tillgängliggöra och utveckla Linköpings friluftsliv.

Hitta Ut

Hitta ut är en aktivitet som samordnas av Svenska orienteringsförbundet och drivs av lokala orienteringsföreningar för att få fler människor att hitta ut i sin närmiljö och upptäcka ett nytt och roligt sätt att motionera. Med hjälp av papperskarta och/eller mobilapp letar man upp och registrerar checkpoints. Syftet med Hitta ut är att få fler att komma ut och röra på sig och lära känna Linköping, dess närområden och naturområden. Hitta ut ska vara tillgängligt för alla oavsett kondition, kunskapsnivå, ålder, kön eller rörelseförmåga. Man kan gå, springa, cykla, gå med barnvagn, rullator eller rullstol. Man ska kunna ta checkpoints själv eller tillsammans med andra. Hitta ut är öppet och tillgängligt dygnet runt. Under 2023 erhöll Linköpings Orienteringsklubb 164 000 kronor i utvecklingsbidrag för genomförande av Hitta Ut, med ett extra fokus på Berga, Ryd och Skäggetorp. I oktober 2023 beslutade kultur- och fritidsnämnden (2023-10-26 §94) om ytterligare 120 000 kr för att möjliggöra Hitta ut även under 2024.

Fysisk aktivitet för äldre och personer med funktionsnedsättning

Social- och omsorgsförvaltningen arbetar kontinuerligt med att skapa förutsättningar för äldre och personer med olika funktionsnedsättningar att vara aktiva. Vid upphandling av utförare inom LSS och socialpsykiatri finns utvärderingskriterier gällande hälsofrämjande åtgärder med i förfrågningsunderlag där utförarna ska erbjuda till exempel studiecirkel om kost och fysisk aktivitet. Inom äldreomsorgen är arbetet inriktat på rehabiliterande och 14 (21) funktionsuppehållande arbete. Social- och omsorgsförvaltningen har flera samarbeten med civilsamhället och föreningslivet med syftet att möjliggöra för förvaltningens målgrupper att vara aktiva.

Inom social- och omsorgsnämnden planeras också ytor för samvaro och utemiljöer vid uppförande av grupp-servicebostäder anpassade efter de förutsättningar som tomterna medger. Lokalisering av omsorgsboenden planeras också med hänsyn tagen till aktuell målgrupp/individer. Således finns sammanhållna grupp-bostäder med lantlig inriktning för personer som har behov av att röra sig fritt utomhus på grund av sitt funktionshinder. Verksamheterna vid grupp-bostäder försöker främja regelbundna motionsvanor och genomför riktade fritidsaktiviteter med motionsinslag tillsammans med LSS Funktionsstöd som har ett särskilt uppdrag att erbjuda fritidsaktiviteter på helger.

Äldrenämnden erbjuder ideella föreningar som har medlemmar i Linköping att söka grundbidrag, medlemsbidrag, aktivitetsbidrag och särskilt aktivitetsbidrag. Bidragen riktar sig till personer som är 65 år eller äldre.

Kultur- och fritidsförvaltningen avser att under 2025 fortsätta arbetet med att utveckla samverkan avseende bland annat bidragshantering, utvecklingsfrågor och fysisk aktivitet för äldre och personer med funktionsnedsättning.

En rikare fritid i utsatta områden

I januari 2020 beslutade kommundirektören om en ny modell för ledning och samordning av insatser mot segregation samt trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder i kommunens utsatta stadsdelar.

Under 2020 arbetades olika nulägesbilder och målbilder fram vilket resulterade i en åtgärdsplan med fem utvecklingsområden och 60 olika åtgärder.

Åtgärdsplanen utgör en plattform för tvärspektoriell samverkan mellan kommunens förvaltningar med syfte att minska och motverka de negativa effekterna av segregation i de geografiska områdena Berga, Ryd och Skäggetorp.

Under 2024 har arbetet med trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder i kommunens utsatta stadsdelar fortsatt.

Aktivitetssmiljöer i stadsrummet

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har under året rustat upp och utvecklat flertalet befintliga aktivitetsytor i Linköping. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har även arbetat med en ny underhållsplan för lekplatser och aktivitetsytor samt nya riktlinjer för lek och aktivitet.

Under 2023 har kultur- och fritidsförvaltningen och miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen arbetat med flera olika planer som innehåller olika typer av idrottsanläggningar och aktivitetssmiljöer, exempelvis:

- Detaljplan för Stensätter 1:107 innehållande en fotbollsplan och en idrottshall.
- Detaljplan Himna 11:4 innehållande en idrottshall
- Detaljplan för Stångebro Paletten 1, innehållande en multihall

Fritidsbank

Under 2024 beslutades det att Linköpings kommun ska starta en verksamhet med gratis utlåning av idrotts- och fritidsutrustning enligt konceptet *Fritidsbanken*. Finansiering är säkrad och Fritidsbanken kommer att etableras under 2025.

Mötesplatser för aktivitet

För att vara fysiskt aktiv krävs det platser att vara på. Tillgång, tillgänglighet och närhet till olika mötesplatser och miljöer för idrott och fysisk aktivitet är av stor betydelse för Linköpingsbornas hälsa och välbefinnande. Linköping växer vilket skapar konkurrens om mark för idrott, motion och rekreation. Miljöer för fysisk aktivitet ska vara en central del i kommunens planarbete. Detta gäller alla typer av mötesplatser, som idrottsanläggningar, motionsspår, utemiljöer, rekreations- och friluftsområden, lekplatser samt förskole- och skolgårdar.

Vasa Arena

I maj 2024 invigdes äntligen Vasa Arena efter en lång process. I anslutning till Berzeliuskolan och nuvarande Vasahallen kommer finns nu möjligheter för föreningslivet att boka två fullstora idrottshallar i centrala Linköping. De båda hallarna är också ett välkommet tillskott för de centrala skolorna i Linköping som idag har brist på idrottshallar för idrottsundervisning. I anläggningen finns också finnas en matsal för skolelever. En av idrottshallarna är anpassad för truppergymnastik med bland annat:

- Två upphissbara tumblinggolv
- Två nedsänkta trampoliner
- En höj- och sänkbar hoppgrupsmadrass
- Läktare för cirka 150 personer

Satsning på nya anläggningar och upprustning av befintliga

Under 2024 har kultur- och fritidsförvaltningen projekterat samt färdigställt både upprustning av befintliga anläggningar och byggnation av nya:

- Ny konstgräsplan på Skarpans IP beräknas färdigställas i juni 2025.
- Ny naturgräsplan i Ekängen beräknas färdigställas under 2025
- Ny konstgräsplan i Lambohov färdigställdes 2024
- Ny konstgräsplan i Lingham färdigställdes 2024
- Ny belysning och ett nytt tillgängligt utegym vid Ryd motionscentrum färdigställdes 2024
- Renovering av fotbollsplaner i Ryd Solhaga och Lingvallen färdigställdes under 2024
- Ny servicebyggnad vid Ryd Solhaga
- Tre kommunala motionsspår har fått nytt underlag

Nytt center för racketsport

Sedan april 2024 drivs Linköping Racketcenter av kultur- och fritidsnämnden. Anläggningen erbjuder möjligheter för både pingis, tennis, squash, badminton, padel och pickleball.

Utredning ny ishall

Kultur- och fritidsförvaltningen fick i mars 2024 uppdrag av kultur- och fritidsnämnden att genomföra en utredning avseende nya isanläggningar i Linköping. Slutrapporten redovisades till nämnden i oktober. I slutrapporten presenterades fyra alternativ på nya isanläggningar. Vid nämnden 2024-12-19 § 143 fick kultur- och fritidsdirektören i uppdrag att genomföra en förstudie av en ny ishall i Vidingsjö anpassad för bandyspel upp till division 1 samt en träningshall för konståkning och parasport i Stångebro.

Multihall

Under våren 2021 togs ett beslut om att starta ett detaljplanearbete i Stångebro för fastigheten Paletten 1. Syftet med detaljplanen var att pröva möjligheten för en multihall inom aktuell fastighet. Projektet ska också medverka till omvandlingen av området i enlighet med Linköpings arkitekturprogram, utvecklingsplan för innerstaden, mötesplatsplanen samt principer och inriktningar i kommande fördjupad översiktsplan för Stångebro. I september beslutade kultur- och fritidsnämnden att uppdraga till Lejonfastigheter AB att, tillsammans med berörda förvaltningar, planera och projektera för en ny multihall.

Under våren 2024 slutfördes programarbetet för ny multihall i Kallerstad. Lokalprogrammet beskriver tre fullstora idrottshallar med option på ytterligare två hallar. Utöver idrottshallarna beskrivs även omklädningsrum, restaurang, gym och en danslokal i programmet. En av de tre hallarna planeras med en större publikkapacitet motsvarande nuvarande sporthall. Nästa steg i projekteringen är att säkerställa framtida funktioner i anläggningen.

Utveckling av Tinnis

Kultur- och fritidsnämnden beslutade i december 2024 (2024-12-19 § 142) att fastställa funktionsprogram för Tinnis utomhusbad. I Funktionsprogrammet för utebadet redovisas de funktionskrav som ställs på det framtida badet samt vad som behöver byggas/tillkomma för att uppnå dessa funktionskrav. I detta ingår det särskilt att förbättra badets attraktion för barn/ungdomar, en bra miljö för barnfamiljer samt få ett bad som även är bättre tillgängligt för personer i rullstol och med synnedsättning. Linköpings kommun vill skapa ett attraktivt bad med tillgänglighet, trygghet och trivsel för alla som bor och verkar i Linköping.

Aktivitetsmätning

Ett *kommungemensamt strategiskt utvecklingsuppdrag* är att samtliga nämnder ska öka användandet av digitaliseringens möjligheter, för förbättrad service till medborgare samt fortsatt verksamhetsutveckling och effektivisering. Under 2024 startades ett pilotprojekt tillsammans med Centrum för idrottsforskning och Linköpings Universitet med syfte att effektivisera nyttjandegraden i kommunens idrottshallar. Genom kameror och AI i idrottshallarna kan aktiviteten i hallarna mätas, vilket ger ett bättre underlag för hur hallarna nyttjas i praktiken. Underlaget kan också användas vid fördelning av halltider.

En aktiv skola/förskola

Grunden för rörelseförståelse läggs redan i förskoleåldern. I dag är stillasittandet ett stort samhällsproblem även i de yngre åldrarna. Det finns också skillnader mellan könen där flickorna rör sig mindre än pojkar. Barn ska röra på sig varje dag. Skolan och förskolan är en nyckelfaktor för att få barn att röra på sig mer. Mer tid för idrott och hälsa i grundskolan är positivt men det behövs mer rörelse och fysisk aktivitet även i annan undervisning och på raster. I Linköpings kommun ska det finnas bra förutsättningar och möjligheter för barn och ungdomar att kombinera studier och fysisk aktivitet.

Nytt idrottsgymnasium

Under 2023 startades Linköpings idrottsgymnasium, med utbildning på fyra nationella gymnasieprogram och på tre olika idrottsliga nivåer. Genom ett kommunalt idrottsgymnasium breddas utbudet av utbildningar i den kommunala gymnasieskolan och möter behovet som finns samt en naturlig övergång från grundskolans idrottsutbildningar. Elever som vill kombinera sin gymnasieutbildning med idrott ges genom Linköpings idrottsgymnasium bättre förutsättningar att kunna stanna i Linköping under sin gymnasietid och vara kvar och utvecklas inom sin hemmiljö. Ett idrottsgymnasium ger förutsättningar att öka ungdomars fysiska aktivitet, vilket forskningen visar har positiv inverkan på skolprestationerna.

En viktig del för Linköpings idrottsgymnasium är att erbjuda idrottsutövande från breddverksamhet till elitverksamhet. För att möta elever som vill ha mer idrott och rörelse i skolan såväl som de ungdomar som vill specialisera sig inom en grenspecifik idrott erbjuder Linköpings idrottsgymnasium valbara nivåer av idrottsutövande.

Idrottsliga utvecklingsmiljöer

Kultur- och fritidsförvaltningen har under 2024 startat ett samarbete med LiU elitidrott¹ och Centrum för Idrottsforskning. Samarbetet syftar till att stärka möjligheterna för universitetsstudenter att kombinera elitsatsning med högre studier.

Rörelse och aktivitet i grundskolan

I årskurs 7–9 erbjuder flera skolor idrottsprofiler, exempelvis inom följande idrotter:

- Dans
- Fotboll
- Ishockey
- Konståkning
- Tennis
- Idrott (allmän)
- Handboll

I grundskolan pågår skolors arbete med rörelse och pulshöjande aktiviteter på flertalet av kommunens skolor, bland annat aktiva raster, pulsträning på morgonen och pulspromenader. Det vanligaste för att öka rörelsen i skolan är strukturerade och planerade raster för eleverna som leds av rastvakter, fritidshemspersonal och/eller elever. Skolor som genomför detta beskriver det som en framgångsfaktor då skolpersonal upplever ett större lugn och färre konflikter i samband med rasterna.

¹ LiU elitidrott syftar till att stödja universitetsstudenter som vill satsa på dubbla karriärer inom studier och idrott.

Linköpings kommun har sedan 2022 ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) med föreningen Idrott utan gränser (IUG). De använder idrott som verktyg genom att, i samarbete med lokala föreningar, introducera fritidsaktiviteter på idrottslektioner i skolan. Målgruppen för partnerskapet är skolungdomar i Linköpings kommun från årskurs 4 till årskurs 9.

I samråd med respektive skola genomförs även verksamhet på raster, elevens val samt under lov. Ledarna från Idrott utan gränser är ute på skolorna under en till två veckor per skola så respektive skola får 3–4 idrotter och skolor där mer intensiva insatser pågår under ca 12 veckor.

En aktiv förskola

Även inom förskolan är rörelse en viktig del i den pedagogiska verksamheten med inslag som till exempel det pedagogiska läromedlet "Mini-röris" som stimulerar barn till rörelse. Det finns också en förskolebuss som möjliggör för förskolor att besöka naturen som främjar rörelse och fysisk aktivitet. Utomhuspedagogik är ett viktigt inslag i verksamheten på förskolor.

En aktiv lärmiljö, inomhus och utomhus

För att stimulera till rörelse och möjliggöra för fysisk aktivitet i skolan är det viktigt att miljön både inomhus och utomhus är utformad på ett sätt som får eleverna att vara aktiva. Det handlar både om hur klassrum, uppehållsrum, korridorer etc. utformas så att de på ett tryggt och säkert sätt inbjuder till fysisk aktivitet.

Kultur- och fritidsförvaltningen, Utbildningsförvaltningen och Lejonfastigheter har påbörjat ett arbete med att få in denna aspekt i skolors lokal- och funktionsprogram och i arbetet med utformningen av inomhus- och utomhusmiljöer i nya skolbyggnationer.

Ett exempel på där fysisk aktivitet och rörelse varit en viktig del i utformningen är arbetet med nya Vasa arena.

Upplevelser som främjar fysisk aktivitet

Idrottsevenemang och elitidrott är en viktig del av evenemangsutbudet och har en betydelsefull funktion för kommunen som en attraktiv evenemangsstad. Linköpings kommun ska erbjuda ett brett utbud av olika typer av upplevelser och evenemang som kan inspirera och locka fler människor att bli fysiskt aktiva. Under 2024 har föreningslivet genomfört flera större evenemang, exempelvis Floorball Games (innebandy), Winning ground i fotboll samt SM i simning.

Sedan 2016 har Linköpings kommun i samarbete med Linköpings Idrottsförbund genomfört Idrottens dag med det övergripande syftet att skapa möjligheter för föreningslivet att marknadsföra sin verksamhet för att få fler att vara fysiskt aktiva inom föreningsidrotten. Under åren har ett 30-tal föreningar årligen varit representerade på Idrottens dag. Förutom att arrangemanget möjliggör marknadsföring för föreningars verksamhet är det också ett tillfälle för föreningarna att träffa varandra och utbyta erfarenheter.

Under sommaren genomfördes Idrottens dag. Detta var extra angeläget då Att kunna flera föreningar tappat medlemmar med anledning av pandemin samt att Idrottens dag 2023 ställdes in på grund av kraftigt regn dagarna innan arrangemanget.

Samverkan

Flera av de aktiviteter som finns i det idrottspolitiska programmets handlingsplan handlar om vikten av ökad samverkan mellan olika aktörer i frågor som handlar om idrott och fysisk aktivitet.

Processen med framtagandet av det idrottspolitiska programmet och handlingsplanen samt efterföljande arbete med implementering har resulterat i en ökad dialog och samverkan i frågor om idrott, rörelse och fysisk aktivitet. Det idrottspolitiska programmet, och marknadsföringen av programmet, har på olika sätt fått uppmärksamhet i olika form och skapat en bättre kunskap och förståelse för vikten av fysisk aktivitet och vikten av att vi tillsammans måste skapa förutsättningar för människor att röra på sig.

Ett flertal samarbets- och samverkansarbeten har startats upp som ett resultat av implementeringen av det idrottspolitiska programmet, samarbeten som involverat både förvaltningar, kommunala bolag, idrottsrörelsen, Region Östergötland och andra aktörer.

Kultur- och fritidsförvaltningen kommer fortsatt initiera och driva arbetet med samverkan inom ramen för det idrottspolitiska programmet.

Fortsatt arbete

Utvecklingsarbetet med att skapa bra förutsättningar för idrott och fysisk aktivitet, oavsett i vilken form, är ett ständigt pågående arbete. Många utvecklingsprojekt, anläggningsprojekt och aktiviteter har färdigställts och påbörjats inom ramen för att implementera det idrottspolitiska programmet. Ett arbete som är nödvändigt för att Linköping ska fortsätta utvecklas till en stad som möjliggör för människor att må bra och vara fysiskt aktiva.

En ny handlingsplan har tagits fram under 2024 och kommer, efter fastställande i kultur- och fritidsnämnden, gälla för innevarande mandatperiod.